

Альошина І.В.*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ США ТА КРАЇН ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ В УКРАЇНІ

Узагальнено теоретичні підходи та концепції процесу фінансової інтеграції. Досліджено зміст та особливості фінансової інтеграції країн Північної та Південної Америки, розглянуті фактори та тенденції розвитку. Проведений порівняльний аналіз соціально-економічних показників країн-членів МЕРКОСУР та України для використання позитивного досвіду реформування та інтегрування національного фінансового ринку.

У результаті світового поділу праці, міжнародної спеціалізації та кооперації жодна країна не може стабільно розвивати свою економіку без участі у даних процесах, саме тому після проголошення Україною своєї незалежності одним із пріоритетних її завдань стала інтеграція у світове господарство як країни з конкурентоспроможною економікою, здатною вирішувати найскладніші завдання свого розвитку [1]. Значне місце у цьому процесі посідає інтеграція фінансового ринку, адже він є похідною соціально-економічного розвитку країни, суттєво впливає на соціально-економічну стабільність суспільства, визначаючи рівень економічної безпеки країни. Так, на сьогодні перед Україною постає проблема вибору шляхів інтеграційного розвитку: інтегруватись інституційно чи економічно (у сфері товарних ринків), що поступово призведе і до інтеграції фінансового ринку, чи для неї можливий шлях інтеграції фінансового ринку (сфери грошового обігу). Аналіз таких питань може виявитись обґрунтуванням для подальшого розвитку та вільного функціонування ринкового господарства в Україні та подальшої його інтеграції до світового.

Метою даної статті є узагальнення існуючих теоретичних підходів та аналіз практичного досвіду країн світу щодо процесу фінансової інтеграції та його впливу на розвиток країн із метою його оптимізації до економіки України. Методологічною основою даного дослідження є теорії міжнародних економічних відносин, міжнародних фінансів та макроекономіки, теорії інтеграції. Основним методологічним підходом є комплексний порівняльний аналіз – міжконцептуальний на рівні основних теоретичних підходів до визначення змісту фінансової інтеграції у поєднанні зі структурно-функціональним аналізом змісту інтеграційних процесів у фінансовій сфері. Даним питанням було приділено багато уваги як зарубіжними (Х. Едісон., М. Кляйн, Т. Слок, Д. Квін, Д. Міллер, Й. Стігліц, П. Герст), так і вітчизняними фахівцями (Лук'яненко Д.Г., Філіпенко А.С., Румянцев А.П., Сіденко В.Р., Боринець С.Я., Федосюк С.В., Луцишин З.О., Шевченко В.Ю., Плотніков О.В.). Однак вони переважною частиною торкались лише окремих елементів європейської економічної інтеграції, у той же час, суто фінансові аспекти інтеграції не були досліджені комплексно.

Адекватне формулювання стратегії міжнародної інтеграції України може базуватися лише на правильному застосуванні основних постулатів теорії міжнародної інтеграції -

* аспірантка кафедри міжнародної економіки економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

стосовно етапів розвитку, критеріїв оцінки готовності до тих чи інших форм інтеграції, принципів регулювання, оцінки можливих економічних і соціальних ефектів тощо. Проте лише такі вимоги теорії міжнародної інтеграції не можуть вважатися єдиними, що впливають на формування орієнтирів української інтеграційної стратегії. Не меншу роль відіграють і фактори геополітики та світові тенденції на ринках, адже процеси розвитку світового господарства постійно розвиваються, набувають нових форм та напрямів відносин, створюючи зовсім нові умови розвитку (див.табл.1).

Таблиця 1. Узагальнення існуючих підходів щодо аналізу процесу фінансової інтеграції

Особливості підходу	Форми / Моделі	Параметри та регулятори	Вітчизняні дослідники	Зарубіжні дослідники
<i>I Аналіз з позиції відкритих ринків та їх основних регуляторів ⇒ макроекономічний аналіз</i>				
- визначення моделей світового економічного устрою - визначення місця національної економіки та фінансів - від обраної моделі залежить спосіб взаємодії країн	1) Модель завершеної глобальної економіки: базується на глобальних структурах – лише теоретична модель 2) Модель міжнародної економіки відкритого типу: відносна незалежність країн	- ступінь інтернаціоналізації економіки - міжнародний рух капіталу - міжнародна різниця відсоткових ставок - питома вага іноземних інвестицій - залежність валютних курсів від міжнародних фінансових ринків - рівень лібералізації ринку	1) Лук'яненко Д.Г., Філіпенко А.С., Румянцев А.П., Сіденко В.Р., Рокоча В.В. → дослідження впливу глобалізації та інтеграції, аналіз чинників розвитку даних процесів в Україні 2) Боринць С.Я., Федосюк С.В., Луцишин З.О., Шевченко В.Ю. → дослідження міжнародного руху капіталу та валютно-кредитних відносин, аналіз даних процесів в Україні	1) П.Герст, Г. Томсон → дослідження типів міжнародних економік 2) Х. Едісон., М. Кляйн, Т. Слок, Д. Квін, Д. Міллер, Й. Стігліц, П. Роуз, Михайлова Д.М. → дослідження впливу інтеграції фінансових ринків
<i>II Аналіз на інституційних принципах, що зачіпають окремі сфери економіки країни ⇒ регіональний та мікроекономічний аналіз</i>				
-дослідження регулятивних ознак інтеграції- дає змогу визначити роль певних механізмів але не розкриває економічного механізму інтеграції	1) Міжнародні злиття та транснаціоналізація банків 2) Функціонування міжнародних платіжних систем 3) Лібералізація фінансових ринків 4) Діяльність міжнародних фінансових організацій та бірж	- ступінь транснаціоналізації економіки- наявність вільних економічних зон- рівень доступу до грошових засобів	1) Шнирков О., Кульпінський С.В. → дослідження процесів інтеграції країн ЄС та їх впливу на Україну 2) Новицький В.Є. → дослідження транснаціоналізації підприємницької сфери на економіку країн 3) Нірван Л.А. → аналіз процесів злиття та поглинання на європейському ринку капіталу	Буторина О.В. → дослідження інтеграції та конкуренції міжнародних валют

Джерело: складено автором [2-6]

Найбільш адекватним сучасному стану буде визначення наявності та ролі певних глобальних факторів та світових тенденцій, що визначають взаємодію відкритих національних економік. Тому при аналізі фінансової інтеграції потрібно застосувати інструментарій першого підходу, так як він розкриває суть та основні механізми, а вже потім потрібно перейти до інструментарію другого підходу, бо саме він розкриває особливості функціонування кожної складової фінансового ринку. Так, теорія міжнародної економічної інтеграції має своїм вихідним пунктом концепцію переваг великого господарського ринку, що формується під впливом поступового поглиблення відносин між ринками окремих країн (див. табл. 2).

Таблиця 2. Узагальнення існуючих підходів та концепцій міжнародної економічної інтеграції

Назва підходу	Неоліберальний підхід (кооперація)	Інституційний підхід (централізація)
Прихильники	Р. Айрон, Б. Баллас, П. Робсон, К. Макконені	Г. Мюрдаль, Я. Тінберген, А. Маршал
Суть економічної інтеграції	полягає у знищенні всіх протекціоністських і фінансових бар'єрів ⇒ злиття ринків, що характеризується вільним ціноутворенням та вільною конкуренцією; зняттям торгових і валютних бар'єрів; уніфікацією ринкових механізмів	«структурна» теорія інтеграції - вільна конкуренція і вільна гра ринкових сил недостатні для економічної інтеграції, необхідні спільна економічна політика, державне і навіть наддержавне (наднаціональне) регулювання розвитку економічних структур ⇒ злиття ринків має доповнюватися злиттям економік у цілому
Ефективний засіб інтегрування	ринок - лише вільна конкуренція дозволяє раціонально розподілити обмежені виробничі ресурси між конкурентами і гарантує оптимальність економічної діяльності в цілому, а мірилом його розвитку є свобода переміщення товарів, капіталів і робочої сили за посередництва механізму міжнародного регулювання	державне регулювання - процес міжнародної економічної інтеграції слід обов'язково орієнтувати, керувати ним, навіть планувати на кожній сходинці (від часткової (функціональної) форми інтеграції до повного економічного союзу)
Основа підходу	на основі статичних порівняльних перевагах країн, (взаємна доповнюваність економік, ринки яких інтегруються)	в динамічному контексті (інтегруватися мають не взаємодоповнюючі, а однорідні і конкурентоспроможні економіки, що створюють принципово нові економічні комплекси)
Модифікована теоретична конструкція синтезу лібералізму та дирижизму – теорія «позитивної та негативної інтеграції»(Джон Піндер) ↓		
процес зняття бар'єрів на шляху ринкового обміну, дії ринкових сил розглядався як негативна інтеграція (оскільки він супроводжується процесом демонтажу торгових та інших бар'єрів), а процес формування спільної економічної політики, структурного пристосування економік — як позитивна інтеграція (тому що він передбачає спільні зусилля для створення нових економічних структур)		
Альтернативні концепції міжнародної економічної інтеграції ↓		
<ul style="list-style-type: none"> - моделі дво- та багатомовидкісної Європи - учасники інтеграції, проголосивши спільні цілі, можуть внаслідок різних стартових умов затратити неоднакову кількість часу для їх досягнення - теорія концентричних кіл - формується високоінтегроване ядро країн, які складають перше коло, а друге - утворюють менш інтегровані країни, вона надає можливість членам об'єднання та «третім країнам», залежно від політичних та економічних обставин, брати участь лише в окремих інтеграційних заходах - концепція часткового членства - не вимагає від учасників беззастережної та всеохоплюючої інтеграції, передбачає можливість участі країн в окремих сферах (наприклад, спільна зовнішня чи оборонна політика). 		

Джерело: складено автором [2-6]

Отже, теоретичні доктрини міжнародної економічної інтеграції передбачають можливість маневру з боку окремих країн щодо вибору форм, глибини та механізмів взаємодії їхніх економік у регіональних угрупованнях. Практична реалізація міжнародних інтеграційних проектів здійснюється за допомогою відповідних механізмів, основу яких складає розгалужена сукупність власне економічних і договірно-правових інструментів. У договірно-правовому контексті країни можуть схвалити рішення про підписання будь-якої угоди. Проте на практиці дуже складно затримати процес інтеграції на певному етапі, адже вона має власні внутрішні рушійні сили, які підштовхують країни до розширення початкових цілей, особливо, коли йдеться про «вищі» форми інтеграції.

У світовій практиці використовуються два основні рівні (методи) здійснення всіх типів міжнародної економічної інтеграції (див. табл. 3):

Таблиця 3. Методи здійснення міжнародної економічної інтеграції

Метод	На макрорівні (інтеграція «зверху»)	На мікрорівні (функціональна)
Рівень	на рівні національних економік	на корпоративному рівні
Інструмент	за допомогою інституціональних заходів	за допомогою адміністративних заходів на основі багатосторонньої угоди (забезпечує вільний обмін товарами між країнами у великому ринковому просторі згідно з вимогами закону попиту та пропозиції)
Основа процесу	на основі формування економічних об'єднань країн з тим чи іншим ступенем узгодження їх національних політик (регіоналізм)	на принципах лібералізації економіки та зовнішньої торгівлі вільний обмін товарами між країнами у великому ринковому просторі згідно з вимогами закону попиту та пропозиції (регіоналізація)
Рушійна сила	державні інститути	корпоративні структури (ТНК)
Результат процесу	створення формальних інститутів та досягнення домовленостей на міждержавному рівні	формування інтегральних ринків факторів і результатів виробництва, виникають, розвиваються домінуючі у сучасній економіці транснаціональні корпорації
Практична реалізація	країни ЄС: створення наддержавного інституту → поступове поглиблення інтеграційних процесів → фінансова інтеграція як завершальна стадія	країни Північної та Латинської Америки : поступове поглиблення інтеграційних процесів → фінансова інтеграція → створення наддержавного інституту як завершальна стадія

Джерело: складено автором [2-6]

Таким чином, досвід країн ЄС показав, що фінансова інтеграція поглиблюється вже на кінцевих етапах інтеграції за наявного високого рівня розвитку торгівельної та економічної інтеграції країн з однаковим рівнем розвитку. Однак, існує альтернативний шлях розвитку інтеграційних процесів, який яскраво продемонстрували країни Латинської Америки на базі запозиченого досвіду країн Північної Америки (країн-членів НАФТА: США, Канади та Мексики). Так, країни Латинської Америки демонструють на практиці, що твердження про те, що процес фінансової інтеграції можливий лише за наявного високого рівня розвитку торгівельної та економічної інтеграції, не завжди вірне. Адже згідно досліджень експертів МВФ їхньою загальною характеристикою є відносно низький рівень відкритості економік щодо зовнішньої торгівлі та високий рівень відкритості фінансової сфери [11,90].

Значний вплив на інтеграційні процеси у фінансовій сфері блоку МЕРКОСУР має процес доларизації, що виявляється у здійсненні платежів та розрахунків грошовою одиницею США, надання кредитів саме у доларах США. Така ситуація виникла через існування великої кількості ТНБ на території країн блоку та кредитної експансії іноземними інвесторами, дана ситуація є наслідком заходів з покращення доступу капіталу до даних ринків, що розкрило великі, однак ризикові, перспективи для іноземних інвесторів. Велике значення у цьому контексті мали фінансові реформи, що внесли значний вклад у поліпшення умов фінансування: лібералізація торгівлі та переміщення капіталу – зниження митних тарифів та їхня ліквідації з метою створення більш відкритих торгівельних режимів, внаслідок цього на територію цих країн проник великий обсяг капіталу, особливо капіталу США та ТНК інших країн світу, що і стало причиною великого рівня доларизації економіки. Завдяки цьому фінансові ринки даного регіону мають високий рівень розвитку, особливо банківська сфера.

Ось чому при розробці власної стратегії інтеграції для України було б дуже корисно врахувати досвід країн Латинської Америки (а саме МЕРКОСУР, який є найбільш розвинутим інтеграційним угрупованням регіону), адже умови, у яких розгортались та поглиблювались процеси інтеграції, природа та специфіка проблем дуже подібні з українськими. Головна аналогія між Україною та країнами Латинської Америки – істо-

рична авторитарна структура влади, яка зруйнувала елементарні підвалини розвитку ринкових відносин. За таких умов не було створено тієї законодавчої бази та інфраструктури, яка необхідна для розвитку вільного підприємництва. Побудова ринкових демократичних відносин у країнах Латинської Америки та Україні майже збігаються у часових рамках, демонструючи багато спільних особливостей щодо ринкової стабілізації та формування громадянського суспільства у 90-ті роки ХХ ст. [7,123-138; 8-11]: 1) реформи були спроектовані на побудову зруйнованої економіки; 2) проведення фінансової санації (радикальної грошової реформи у 1994-1996 рр.), яка супроводжувалась знеціненням грошових вкладів населення та невиклатою заробітної платні; 3) проблеми дефіциту коштів на внутрішньому ринку, що є причиною залежності від зовнішньої торгівлі з метою збалансування платіжного балансу; 4) приватизація величезного та малорентабельного державного сектору; 5) найбільш велика у світі різниця у заробітній платні; 6) дестабілізація економіки через зростання корупції, рівень якої найвищий у світі; 7) намагання звільнитись від величезного впливу сильного сусіда (Латинська Америка – США, Україна – РФ), нав'язування чужої політики та дискримінаційних заходів; 8) проблема недиверсифікованості структури експорту та широкий асортимент імпорту через велику залежність від енергоносіїв та імпортного обладнання; 9) стратегія активної участі у світогосподарських процесах, шляхом по-перше досягнення самостійності, розширюючи власний внутрішній ринок, та по-друге шляхом регіонального економічного співробітництва. Виходячи із зазначених особливостей розвитку країн-членів МЕРКОСУР, на сьогодні уже сформувались умови, у яких і відбуваються трансформаційні процеси. А виявляються такі умови в тих соціально-економічних показниках розвитку, які активно демонструють нам згадані країни. Тому доречно буде їх розглянути та порівняти з показниками України.

Таблиця 4. Порівняння соціально-економічних показників розвитку країн-членів МЕРКОСУР та України, 2004-2007 рр.

Показники	Аргентина				Бразилія				Уругвай				Україна			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Обсяг ВВП, млрд.дол.США	151,9	181,6	212,7	260,1	603,6	881,8	1072,4	1313,6	13,3	16,7	19,3	23,3	64,9	86,1	108	141,6
ВВП / особу населення, тис.дол.США	4	4,7	5,5	6,6	3,7	4,8	5,7	6,9	3,9	5,2	6	7,3	1,4	1,8	2,3	3,1
Темп приросту ВВП, % (у пост. цінах)	9	9,2	8,5	8,7	5,7	3,2	3,8	5,4	1,1	6,6	7	7,4	12,1	2,7	7,3	7,6
Рівень інфляції, %	4,4	9,6	10,9	9,8	6,6	6,9	4,2	3,6	9,1	4,7	6,4	8,1	9	13,5	9,1	12,8
Рівень безробіття, %	12,1	10,1	8,7	10,1	9,4	9,7	8,1	7,4	13,1	10,2	9,6	8,1	6,1	6,5	6,9	6,7
Стан поточного рахунку, у % до ВВП	2,1	2,3	1,2	1,7	1,1	1,1	1,1	0,13	0,3	0,09	-2,4	-0,8	10,6	2,9	-1,5	-3,7
Торговий баланс, у % до ВВП	8	6,4	5,8	4,2	5,6	5,1	4,3	3	3,9	2,6	-2,8	-3,3	7,7	0,8	-2,8	-6,8
Експорт товарів та послуг, у % до ВВП	22,7	22,2	21,9	21,4	16	13,4	12,9	12,2	32,3	30,5	20,7	23,3	63,3	51,5	46,6	55,3
Імпорт товарів та послуг, у % до ВВП	14,7	15,8	16	17,2	10,4	8,3	8,5	9,2	28,4	27,9	23,4	22,6	55,7	50,8	49,5	62,1
Зовнішній борг, у % до ВВП	99,2	62,5	51,1	47,6	22,1	19,3	16,4	15	64,8	45,1	36,1	27,7	47,2	45,1	50,3	59,7

Складено та розраховано автором за даними МВФ

Як видно з даних табл.4., показники розвитку української економіки знаходяться між граничними (максимальними та мінімальними) значеннями розвитку країн-учасниць МЕРКОСУР, що говорить про наближеність розвитку зазначених країн. Так, для всіх країн

характерні приблизно однакові рівні інфляції та безробіття, що говорить про схожість проблем даних країн. Однак, такий показник як ВВП на особу населення, який в Україні є найнижчим по відношенню до зазначених країн (у середньому він майже в 2 рази нижчий), вказує на те, що незважаючи на схожі труднощі, країни Латинської Америки досягли значно кращих результатів розвитку ніж Україна, а тому їй є до чого прагнути. Щодо показників платіжного балансу, то знову ж таки між ними є багато спільного: значні обсяги експортно-імпортних операцій є головним джерелом балансування економік країн.

Враховуючи зазначені проблеми, Україна має об'єктивно оцінювати свої можливості та усвідомлювати найголовніші чинники глобалізації, ступінь їх впливу на економіку країни, повністю використовувати власні конкурентні переваги та зміцнювати свої позиції в міжнародному поділі праці. Таким чином, як нам показав досвід латиноамериканського регіону, який вдало використав процес фінансової інтеграції, Україна зможе собі забезпечити більш швидке та стабільне економічне зростання. Йдеться не про змагання України з провідними країнами, а про її адаптацію до економічного простору, що полягає у наближенні до показників країн, які є прикладом для України щодо пристосування до глобальних змін виходячи із національних особливостей розвитку. Країни Латинської Америки, а саме члени МЕРКОСУР, за останні роки продемонстрували, що незважаючи на велику кількість проблем у середині регіону, можна брати активну участь у світогосподарських процесах та отримувати від цього позитивні ефекти, що вимірюються у темпах економічного зростання. Тому, згідно досвіду країн-членів МЕРКОСУР, Україні потрібно поетапно реформувати кожен складову її фінансового ринку та вжити наступні заходи:

Таблиця 5. Аналіз розвитку фінансового ринку України та надання рекомендацій щодо його реформування

Сучасний стан розвитку	Проблеми	Рекомендації
Ринок капіталу:		
- банко-орієнтований - недокапіталізований	- конкуренція за залучення інвестицій з боку центральноєвропейських країн - висока вартість кредитних ресурсів - погіршення інвестиційного клімату	- поліпшення інвестиційного клімату
1) Банківський сектор		
- скорочення банківських інститутів-представлено лише 10% банків з іноземним капіталом, серед яких 4% становлять банки з 100% іноземним капіталом	- низький рівень активності українського капіталу - падінням рівня довіри населення-недостатня відкритість для іноземних інвесторів	- відкриття бар'єрів для входу, однак обмеження частки іноземного капіталу до рівня 25% - реформувати та удосконалити законодавчої бази щодо регулювання фінансових питань
2) Фондовий ринок		
- поступається рівнем капіталізації банківському сектору - динамічно зростає- сформовано основні інститути фондового ринку	- основні інститути фондового ринку майже не впливають на фінансові потоки і не забезпечують розширене відтворення інвестованих ресурсів	- нарощення внутрішнього попиту - інвестиційна спрямованість бюджету - використання нових фінансових інструментів, які дозволили б представити свої акції на зарубіжних фондових ринках (депозитарні розписки)
3) Небанківські фінансово-кредитні установи		
- недостатньо капіталізовані: всього 1% від загального обсягу активів	- відсутні чи не працюють механізми, що перетворюють багатство країни у ліквідний капітал	- збільшення капіталізації шляхом їх приватизації
4) Діяльність ТНК		
- присутні близько 30 ТНК (галузі: телекомунікації, електроенергетика, нафтохімічна промисловість, харчова промисловість, громадське харчування, машинобудування, фінансовий сектор)	- існування значних бар'єрів входу	- удосконалення законодавчого регулювання діяльності ТНК - приватизація великих державних підприємств
5) Діяльність міжнародних фінансових установ		
- МВФ – підтримка реформ економіки країни - СБ – фінансування дефіциту держбюджету - СБРР – фінансування інвестиційних проєктів	- відсутність стратегічного підходу щодо формування портфелів та пріоритетних напрямів їх реалізації	- жорсткий контроль своїх фінансових зобов'язань - пошук альтернативних шляхів вирішення фінансових проблем, створення регіональних кредитно-фінансових інститутів
Валютний ринок:		
- покращення структури грошової маси - процес поступового зменшення частки наданих кредитів та депозитів в іноземній валюті	- коливання та зростання інфляції-прив'язка курсу гривні до долара США, що робить її залежною від світових тенденцій (криз)	- дотримання принципу пріоритетності грошової та фінансової стабілізації ї- контроль з боку держави за обмеженою цілеспрямованою грошовою емісією - відмова від прив'язки валюти та перехід до

Джерело: розроблено та складено автором

Щоб отримати позитивні результати від інтеграції в цілому та від фінансової інтеграції окремо, потрібно проаналізувати та чітко визначити вектори подальшої інтеграції, що є необхідним елементом при побудові стратегії подальшого розвитку країни. Потрібно чітко проаналізувати можливості та пріоритети подальшого інтегрування між країнами, врахувавши історію розвитку країни, структуру її зовнішньої торгівлі, охопивши всіх можливо вигідних торговельних партнерів. Ось чому Україні потрібно визначитись із тим, куди інтегруватися і яким чином, адже процес фінансової інтеграції може виступити посередником її економічної інтеграції в цілому.

Таблиця 6. Підсумкова таблиця щодо векторів інтеграції фінансового ринку України

Можливості	Загрози та проблеми	Рекомендації
<i>1) ССТ як інструмент інтеграції до світового господарства</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - збільшення інвестицій у банківський та страховий сектор - стимулювання нових технологій надання фінансових послуг та проведення їх до світових стандартів - розширення асортименту та якості послуг - зниження ціни - покращення правової бази - здешевлення кредитів для бізнесу - зростання рівня обслуговування трансакцій та скорочення їх термінів - збільшення обсягів кредитування - прискорення реформування банківського сектору 	<ul style="list-style-type: none"> - ускладнення нагляду за філіями іноземних банків - звуження внутрішнього ринку для національних постачальників фінансових послуг - обмеження можливостей держави встановлювати вимоги до іноземних інвесторів експорту та імпорту - посилення дисбалансу інвестування окремих галузей - можливі поглинання з боку потужних страхових компаній та банків вітчизняних, що може зашкоджувати національним інтересам та національній безпеці 	<ul style="list-style-type: none"> - розробка комплексної державної політики адаптації економіки і соціальної сфери до нових умов - збільшення державного фінансування та субсидування науково-дослідних, науково-конструкторських робіт, системи освіти; - підтримка розвитку загальної інфраструктури виробничої та підприємницької діяльності у країні - створення якісної системи фінансування та страхування комерційної діяльності підприємств - забезпечення преференційного режиму для тих видів імпорту, які підтримують національне виробництво і складають експортний потенціал країни
<i>2) Європейський союз</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - підтримка валютного курсу на стабільному рівні - користування бюджетними фондами- координація спільної фіскальної та монетарної політики - покращення перерозподілу факторів виробництва - зниження податкових та митних бар'єрів - зниження операційних витрат та економія фінансових ресурсів - можливості безперешкодного створення філіалів фірм - поява нових інструментів захисту та сприяння інвестиціям- підвищення прозорості діяльності українських підприємств 	<ul style="list-style-type: none"> - втрата традиційних ринків збуту - вихід з ринку незначної частки фінансових структур - повне поглинання банківської системи України та втрата її незалежності. 	<ul style="list-style-type: none"> - проведення більш глибоких структурних змін у фінансовій системі, створивши більш сприятливі умови для роботи вітчизняного та іноземного ринку капіталу
<i>3) СНД</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - запровадження принципів вільної торгівлі, що дасть змогу зекономити багато коштів при торгівлі - можливість вирішення спільних фінансових проблем 	<ul style="list-style-type: none"> - падіння взаємозв'язку та взаємодоповнення внутрішніх процесів відтворення - поглиблення різниці в рівнях економічного розвитку, характері та динаміці ринкових реформ - суттєві розбіжності в національному законодавстві, механізмах - нестійкість та неконвертованість багатьох національних валют - значне зростання транспортних тарифів - зміна пріоритетів та економічної доцільності багатьох зовнішньоекономічних зв'язків - значне падіння платоспроможного попиту 	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення уніфікації правової бази країн-учасниць - створення ФПП з метою технологічної та економічної інтеграції - сприяння активізації інноваційної діяльності - проведення обґрунтованої антимонопольної політики, уникнення вкладання неправомірних угод
Можливості	Загрози та проблеми	Рекомендації
<i>4) Альтернативні шляхи інтеграції</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - потрібно не замикати своє коло партнерів, а навпаки його розширювати у бік азійських країн та країн-членів МЕРКОСУР шляхом надання преференційного режиму українським експортерам, сприяння експансії українських технологій, ноу-хау, налагодження двосторонньої промислової кооперації на території країн-членів угруповання шляхом створення спільних підприємств. 		

Джерело: розроблено та складено автором

Безумовно, ступінь інтеграції України у світовий економічний простір буде визначатись соціально-економічним рівнем розвитку, який буде досягнуто за останні роки. Україна є частиною Європи, тому інтеграція у її спільний економічний простір є природним для неї процесом, однак не потрібно при цьому відмовлятися від своїх давніх партнерів, що знаходяться на сході Європи, адже там теж лежать економічні інтереси України.

Тому більш важливе значення має розробка комплексу заходів на основі набутого іншими країнами досвіду, щоб отримати максимальні для економіки України вигоди від інтеграції, врахувавши при цьому можливі негативні наслідки та мінімізувавши їх. При цьому потрібно врахувати не лише внутрішні та зовнішні фактори розвитку, а й досвід тих країн, які уже пройшли цей шлях. Таким прикладом, є країни Латинської Америки, адже показники соціально-економічного розвитку України та даних країн знаходяться в однакових межах, однаковими є і проблеми, що перешкоджають подальшій інтеграції країн. До того ж даний регіон, не дивлячись на схожі проблеми, вирвався набагато вперед від України, ставши більш фінансово відкритим та використавши при цьому всі потенційні можливості від процесу інтеграції. Беручи до уваги досвід США та латиноамериканських країн, які довели, що процеси фінансової інтеграції можливі без створення спільного ринку, Україні не обов'язково бути повноправним членом ЄС чи іншого угруповання, щоб отримувати позитивні результати від даного процесу, однак при цьому потрібно врахувати національні інтереси та прийняти відповідні заходи щодо національної безпеки. Така політика забезпечить Україні ефективний та прискорений шлях входження до світового господарства як повноправного члена, адже країни Латинської Америки, економіка та проблеми яких дуже подібні з українськими, вже пройшли цей шлях і на сьогодні, зробивши величезний прорив, мають усі шанси, за підрахунками експертів, зайняти лідуючі позиції у найближчі 10 років.

Література

1. Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо реалізації Послання Президента України до Верховної Ради України «Україна: поступ у XXI сторіччя. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000 - 2004 роки» від 23.02.2000 № 276/2000;
2. Сіденко В.Р. Україна в процесах міжнародної інтеграції. – Х.: Форт. – 2003;
3. Шнирков О., Кузнецов О., Кульпінський С. Європейський валютний союз. – К.: Київський університет. – 2001;
4. Кульпінський С.В. Фінансова інтеграція країн ЄС як фактор економічного розвитку Європи // Автореферат. – К.: НАНУ І-т світової економіки та міжнародних відносин. – 1999;
5. Шевченко В.Ю. Міжнародна фінансова інтеграція // Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Економіка. - № 72. – 2004. – ст. 19-22;
6. Філіпенко А. Інтеграційні перспективи України: Бігравітаційна модель // Економіка України. - №6;
7. Хачатуров К.А. Латиноамериканские уроки для России. – М.: Международные отношения. – 1999
8. Argentina: Staff report for the 2005 article IV Consultation // IMF Country Report No. 05/236. – 2005. – 92 p.;
9. Paraguay: Sixth review under the stand-by arrangement // IMF Country Report No. 06/100. – 2006. – 35 p.;
10. Ukraine: 2005 Article IV Consultation and Ex Post Assessment of Longer-Term Program Engagement—Staff Reports; Staff Supplement; and Public Information Notice on the Executive Board Discussion // IMF Country Report No. 05/415. – 2005. – 132 p.;

11. Uruguay: Second review under the stand-by arrangement // IMF Country Report No. 06/123. – 2006. – 84 p.;
12. Anoop Singh, Agnes Belaisch, Charles Collyns, Paula De Masi, Reva Krieger, Guy Meredith, Robert Rennhack. Stabilization and Reform in Latin America: a macroeconomic perspective on the experience since the early 1990s // International Monetary Fund. – 2005.